

Årsrapport 2013

1. Innledning

Nasjonalt pilegrimssenter (NPS) ble etablert permanent i 2013, og driftsåret har delvis vært preget av overgang fra midlertidig senter til permanent senter, med bl.a. oppnevning og etablering av eget styre for virksomheten. NPS er fortsatt juridisk og organisatorisk en avdeling under Riksantikvaren.

Styret for NPS har hatt 7 styremøter i 2013, og har prioritert to hovedoppgaver første året:

- 1) *Rekruttering og sammensetning av ny administrasjon ved NPS.* Ny daglig leder tilsatt i august 2013. Direktøren fra midlertidig senter tilsatt som seniorrådgiver fra samme dato. Kommunikasjons- og markedsføringsansvarlig tilsatt i september 2013. Den utlyste stillingen som produktutvikler ble ikke besatt, utlyst på nytt i november som koordinator for utvikling av næring og reiseliv.
- 2) *Organisasjonsgjennomgang.* Ekstern bistand til å gjennomføre en organisasjonsgjennomgang for rolle- og forventningsavklaring med de mest sentrale samarbeidspartene: Berørte fylkeskommuner, de regionale pilegrimssentrene, Nidaros Pilegrimsgård og representanter for Den norske kirke.

2. Prioriteringer

- 1) *De regionale sentrene (RPS)*
NPS utarbeidet tildelingsbrev til de regionale sentrene pr. 08.06.13 med signaler om prioriteringer og oppgaver, og med krav til mål, resultat og rapportering. Gjennom organisasjonsprosessen som nevnt over er det holdt møter med RPS`ene som gruppe, og fellesmøter med alle involverte aktører. NPS har også etablert en struktur med todagers møter med RPS`ene ved daglig leder hvert kvartal. Dette er tiltak for å holde god kommunikasjon, og sikre felles oppgaveforståelse og best mulig ressursutnyttelse i organisasjonen.
- 2) *Nidaros Pilegrimsgård (NPG)*
NPG har også vært involvert aktivt i prosessen med organisasjonsgjennomgangen, og NPS og NPG har holdt en god og konstruktiv dialog gjennom uformelle samtaler og formelle møter vedr. samarbeid, oppgavefordeling og økonomiske rammer.
- 3) *Fylkeskommunene*
Fylkeskommunene har vært en sentral samarbeidspartner gjennom organisasjonsprosessen. De berørte fylkeskommunene er organisert ulikt, og engasjementet og graden av involvering i pilegrimsarbeidet er nokså forskjellig

fylkeskommunene i mellom. I samarbeid med gruppen av fylkeskommuner har NPS arbeidet for å finne en hensiktsmessig møteform og frekvens for oppfølging av samarbeid og gjensidig informasjonsflyt.

4) *Kirkelige instanser*

NPS er representert i Norsk Kirkelig Pilegrimsutvalg, og bidro bl.a. ved arrangementet «Nasjonal pilegrimskonferanse» i Stavanger 14.06.13. Gjennom det kirkelige pilegrimsutvalget har NPS mellom annet arbeidet for flere åpne kirker langs pilegrimsledene. NPS har også hatt møter med Den katolske kirke, Den russiskortodokse kirken i Trondheim, samt Norges Kristne Råd.

5) *Frivillige instanser*

NPS har gjennomført møter med og uformelt samarbeid med både Pilegrimsfelleskapet St Olav og Pilegrimsfelleskapet St Jacob, som er de to hovedorganisasjonene innen frivilligheten knyttet til dette arbeidet. I 2013 er det etablert to nye lokalforeninger under Pilegrimsfelleskapet St Olav.

3. Arbeidsoppgaver

I henhold til Riksantikvarens tildelingsbrev rapporteres det på følgende punkter:

1) «Timils-prosjektet»

Arbeidet med å sørge for tilstrekkelig kapasitet og kvalitet på Gudbrandsdalsleden strekningen Dovrefjell-Trondheim er videreført gjennom året. NPS har deltatt på møter med ordførergruppen på den aktuelle strekningen, pilegrimspresten i Nidaros, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Dovrefjell RPS og representanter for tilbyderne i regionen.

Dette har gitt ryddige og viktige avklaringer vedr. oppgavefordeling og roller i det videre arbeidet. En mindre gruppe tilbydere med Børge Dahle som talsperson etablerer et bedriftsnettverk for samkjøring og videreutvikling av tilbud knyttet til overnatting og matservering. NPS koordinerer et prosjekt for merking, skjøtsel, skilting, kapasitetskartlegging med ekspansjonsplan, og minimumsstandard for overnattingsplasser. Dette skal skje i tett samarbeid med Dovrefjell RPS og muligens Nidaros Pilegrimsgård.

Som en del av timils-prosjektet planlegges det også et elektronisk system for telling av vandrere på pilegrimsleden på gitte punkter langs leden. Dette etter en modell som NINA i samarbeid med Dovrefjell RPS hadde en pilot på i 2013. Dette vil sammen med bedre registreringssystem på overnattingsplasser og ved målet i Trondheim kunne gi bedre og dokumenterbart tallmateriale knyttet til bruken av pilegrimsleden og mulige effekter av ulike tiltak.

2) De andre godkjente ledene

NPS har deltatt på nettverksmøter og årsmøtet for etablering av foreningen for Østerdalsledene. Dette for å bidra til koordinering av innsatsen som gjøres på og langs Østerdalsleden, og gjennom dette øke kvaliteten på og kjennskapen til tilbudet på denne leden.

Videre har NPS samarbeidet tett med prosjektleder for «Stiklestad-prosjektet» og prosjektleder for SØT-prosjektets pilegrimssatsning på St Olavsleden.

3) Næringsutvikling

Gjennom rekrutteringsprosessen til den fjerde stillingen ved NPS er behovet for en fagperson knyttet til næringsutvikling og reiseliv definert tydelig og etterspurt. NPS har i 2013 gjennomført presseturer med tyske og franske journalister, og bidratt til utgivelse av to tyske reiseguider som er klare for sesongen 2014.

4) Markedsføring og informasjon

NPS har arbeidet med å implementere ny grafisk profil, samt å forbedre nettsiden med tanke på å kunne promotere bookbare turer fra eksterne aktører knyttet til pilegrimsturisme. Videre har NPS arbeidet aktivt for å rydde opp i ulike begrepsbruk knyttet til pilegrimsleden/ ledene til Trondheim, og gjennom dette framstå med et tydelig og samlet tilbud til det nasjonale og internasjonale markedet. I dette ligger også en differensiering av de ulike ledene, samtidig som en presiserer at alle godkjente leder er en del av Pilegrimsleden /St Olavsveiene til Trondheim.

5) Internasjonalt arbeid

NPS har en ledende rolle i å koordinere det nordiske samarbeidet som er grunnlaget for statusen som Europeisk Kulturvei. En viktig del av dette arbeidet har i 2013 bl.a. bestått i å avgi 3-års statusrapport til Europarådet.

NPS har også bidratt aktivt i arbeidet med Grønt Pilegrimsnettverk i samarbeid med Alliance for Religion and Conservation, og var i juli 2013 prosjektleder for en større internasjonal konferanse i Trondheim.

Videre har NPS arbeidet med å utvikle akkrediteringssystem gjennom CERTO, et samarbeid med Santiago de Compostela og Via Francigena. Systemet er tatt i bruk, og i forbindelse med dette arbeidet ble det også produsert en felles katalog med tradisjonsrik mat og håndverk for disse landene.

6) Statistikk

Talmaterialet for kartlegging av pilegrimsvandrere og turister knyttet til pilegrimsarbeidet er noe mangelfullt, og det vil bli arbeidet målrettet for å øke kvaliteten og omfanget av målbare resultater.

Nidaros Pilegrimsgård utsteder «Olavsbrevet» til de som har gått minst de ti siste milene inn til Trondheim, eller syklet de siste 20 milene på samme strekning. I tillegg utsteder de pilegrimsdiplom til de som har gått kortere strekninger. Felles for begge disse dokumentene er at pilegrimene selv må oppsøke Pilegrimsgården for å få utstedt disse, og en del signaler til NPS og Pilegrimsgården tyder på at ordningene ikke er godt nok kjent blant de som vandrer. Det er altså grunn til å anta at tallmaterialet ikke tilsvarer det eksakte antallet vandrere som kommer til Trondheim. Like fullt er dette tall som kan vise en tendens.

	2010	2011	2012	2013
Olavsbrev	165	360	580*	380
Pilegrimsdiplom			115	285

*I 2012 var det en enkeltgruppe på 165 spanjoler som gikk pilegrimsvandring til Trondheim

De regionale pilegrimssentrene registrerer antall overnattingsdøgn relatert til pilegrim i sin region. Det er grunn til å anta at ikke alle overnattinger fanges opp av dette systemet.

Antall overnattinger:

Region	2011	2012	2013
Oslo	320	620	600
Hamar	281	272	332
Granavollen	351	97	
Dale-Gudbrand	664	790	816
Dovrefjell	1878	3330	3575

Hans Morten Løvrød /daglig leder